

בטיחות בעבודה

דו"ח שנתי

2021

קו לעובד
Worker's Hotline
عنوان العامل

כתיבה ותחקיר: מיכל סימונט כורך מחקר ואיסוף נתונים: גלעד ברק ותומר קדושים

עריכה: אביבה שמש

© כל הזכויות שמורות (2022)

קו לעובד

נחלת בנימין 75 תל אביב

www.kavlaoved.org.il

קו לעובד
Worker's Hotline
عنوان العامل

עיקרי הדו"ח

נתוני התאונות - ארגון "קו לעובד" מבצע מעקב יומיומי אחר תאונות עבודה, בהסתמך על דיווחי מד"א. מידע זה מונגש לציבור [בטבלה](#) שהושקה במחצית שנת 2021, ועליו מתבססים נתוני דו"ח זה. בסיס נתונים זה מאפשר לנו להשוות בין מספר התאונות הקטלניות לבין אלה שאינן קטלניות לאורך השנים, את הסיבות להם, את הנפגעים ועוד.

יש לציין כי בישראל אין מאגר מידע מסודר של תאונות העבודה והנפגעים ברמות השונות. [דו"ח של מרכז המחקר והמידע של הכנסת](#) אשר פורסם בדצמבר 2021 סוקר מקורות נתונים שונים, בהם הביטוח הלאומי, רישומים במוסדות רפואה דחופה ועוד. עם זאת הדו"ח מתריע שוב על היעדר מסד נתונים מסודר, על חוסר אחידות ברישום הנתונים ועוד. זאת לצד העובדה הברורה כי מסד נתונים מסודר יאפשר ניתוח מידע ואכיפה ממוקדת, אשר יגדילו את הבטיחות התעסוקתית בישראל. אחת המטרות הראשונות שצריכה לעמוד לנגד עיני המחקר והרשויות המבצעות, היא איסוף נתונים ויצירת מאגר מידע מהימן בתחום הבטיחות בעבודה.

מאגר מונגש של צווי בטיחות - במסגרת קידום השקיפות בתחום הבטיחות התעסוקתית, אנו משיקים בדו"ח זה **"טבלת צווי בטיחות"**, המאפשרת לציבור הרחב לראות מיהן החברות השיאניות בקבלת צווי בטיחות, כמה צוויים קיבלה כל חברה בשנה ועוד. המידע נלקח מאתר משרד העבודה והרווחה, שפרסם את הצוויים לציבור לאחר עתירת "קו לעובד" בנושא, אך באופן שמקשה על פילוח הנתונים והנגשתם.

מדוע צווי בטיחות? צווי בטיחות נכללים בסל הכלים העומדים לרשות מנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית כדי להרתיע חברות קבלניות, המפרות את תנאי הבטיחות של העובדים. לצו בטיחות מציב מספר דרישות, והחשובה בהן היא דרישה לטפל מיידי במפגע, או בגורם המסכן את בטיחותו של העובד.

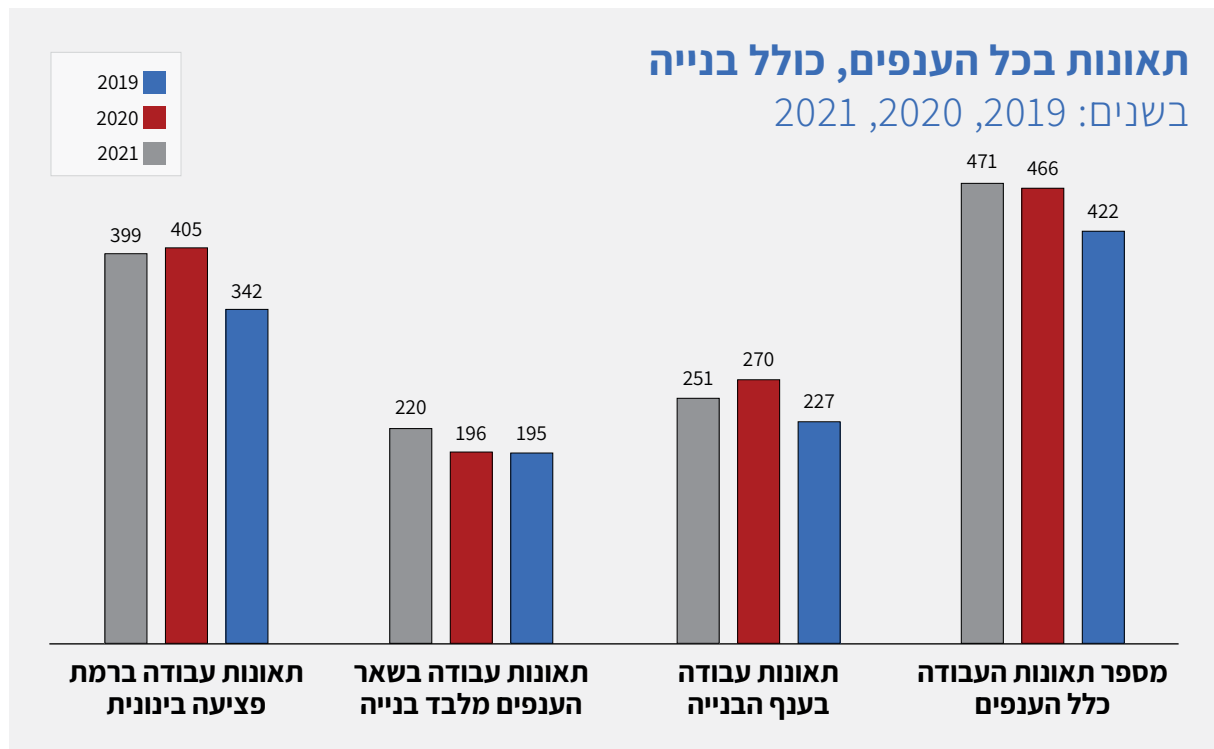
אך לצווי הבטיחות משמעות נוספת: ריבוי צווי בטיחות יכול לסייע באיתור חברות שמפרות שוב ושוב את דרישות הבטיחות להבטחת שלום עובדיה. כך, לפי מתכונת פעילות מנהל הבטיחות מול רשם הקבלנים, הצטברות של 10-3 צווי בטיחות במשך 18-24 חודשים, עובר הטיפול במקרה של חברה קבלנית שבאופן שיטתי מפרה את דרישות הבטיחות, לרשם הקבלנים, שבסמכותו לשלול או להתלות את רישיון הקבלן של אותה חברה.

בתוך כך הופכים צווי הבטיחות לכלי שדורש את מעקב הציבור, המאפשר לו לעקוב אחר פעילות החברות, מחד, ולבחון את הפעולות שנוקטות הרשויות נגד החברות, מאידך. בדו"ח זה ניתן לראות את הטבלה המתעדכנת בכללותה; את שיאני צווי הבטיחות משנת 2017, בה הם החלו להתפרסם, ועד היום; את מספר החברות אשר צברו מספר רב של צווי בטיחות; את הפעולות שננקטו בעניינם מול רשם הקבלנים, ועוד.

אנו מקווים כי מידע זה יהיה שימושי לציבור הרחב.

עיקרי הנתונים

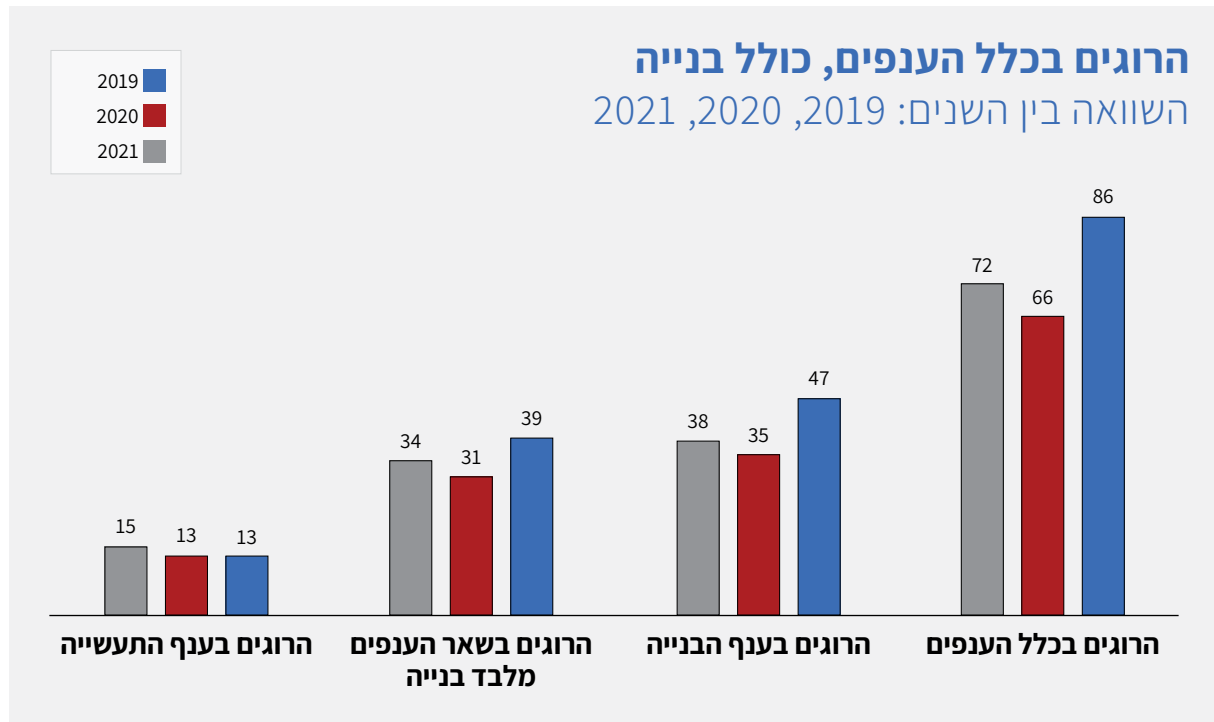
מספר התאונות בשנת 2021 דומה למספרן בשנת 2020

ניתוח השוואתי של מספר תאונות העבודה, שגרמו לפציעה בינונית או קשה, בכל הענפים, מעלה כי בחיתוך רחב מספר התאונות נותר דומה. מספר התאונות בהן נפצעו עובדים באופן לא קטלני גדל, ובתחום הבנייה ניתן לראות כי מספר התאונות קטן.

- מספר התאונות בכל הענפים - בשנת 2021 עמד מספר התאונות הכולל על 471 לעומת 466 בשנת 2020, דהיינו עלייה של 1%.
- מספר התאונות בענף הבנייה - בשנת 2021 עמד מספר התאונות על 251, לעומת 270 בשנת 2020, דהיינו ירידה של 7%.
- מספר התאונות שגרמו לפציעה בינונית או קשה - מספר התאונות בהן נפצעו עובדים באורח לא קטלני עמד בשנת 2021 על 399, לעומת 405 בשנת 2020, דהיינו ירידה של 1%.
- מספר תאונות העבודה בכל הענפים מלבד בנייה עמד על 220 בשנת 2021 לעומת 196 בשנת 2020, דהיינו עלייה של 12%.

עלייה במספר ההרוגים משנת 2020 לשנת 2021

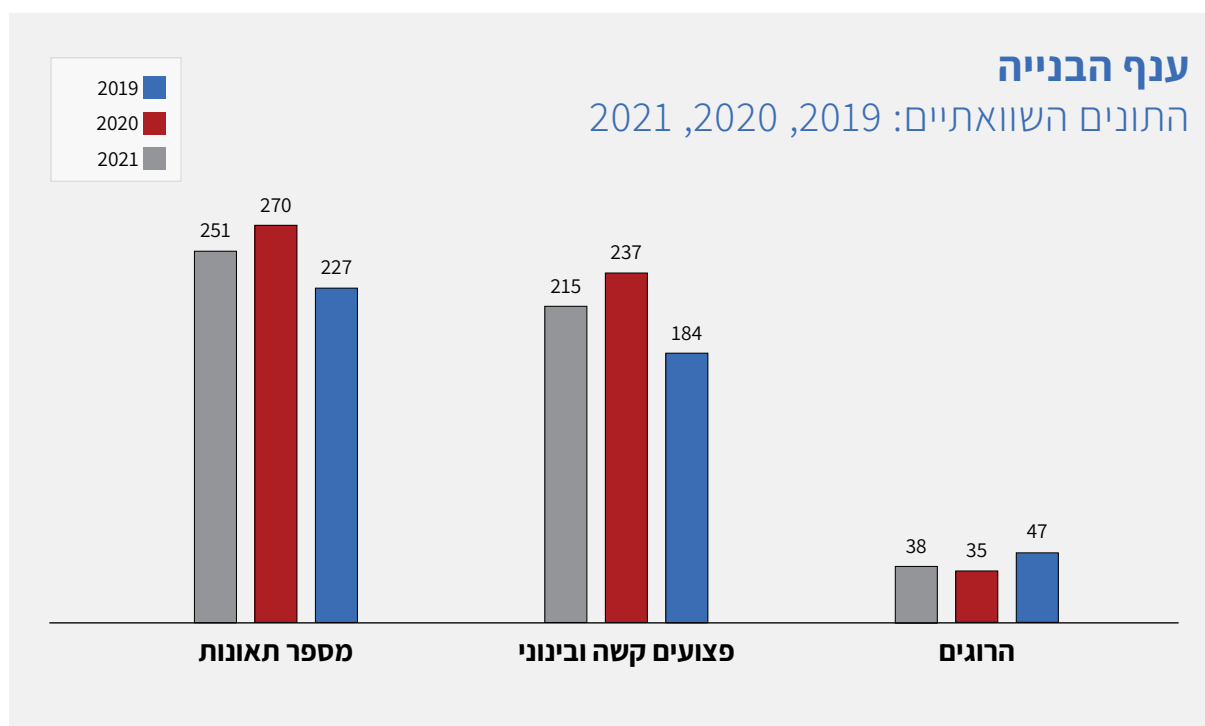

ניתוח השוואתי של מספר ההרוגים, בכל הענפים, מעלה את הנתונים הבאים:

- בשנת 2021 נהרגו 72 עובדים בכל הענפים, לעומת 66 בשנת 2020, דהיינו עלייה של 9%.
- בשנת 2021 נהרגו 38 עובדים בענף הבנייה לעומת 35 בשנת 2020, דהיינו עלייה של 9%.
- בשנת 2021 נהרגו 34 עובדים בכל הענפים שאינם בנייה, לעומת 31 עובדים בשנת 2020, דהיינו עלייה של 9.5%.
- בשנת 2021 עמד מספר ההרוגים בתעשייה על 15, לעומת 13 בשנת 2020, דהיינו עלייה של 15%.

בהקשר זה, יצוין כי קיימים פערים בין נתוני מנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית, המצביעים על 56 הרוגים, לבין הנתונים המוצגים כאן. בדיקת הפערים מעלה כי מרביתם נוגעים לתאונות אשר מבחינת מנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית אינן נספרות, לרבות: תאונות שאירעו מעבר לקו הירוק, תאונות עם כלי רכב בשטח חקלאי, ועוד. מנהל הבטיחות הגדיל לעשות, במקרה בו עובד התייבש במהלך עבודתו ביום קיץ לוחט, וסיווג את גורם התאונה כ"סיבה רפואית". מצב זה אינו קביל ויש לחקור את הנסיבות בהן התגלו כשלים בטיחותיים שהובילו לכל אחת מהתאונות הללו, שאין עליהן הסכמה בין מנהל הבטיחות לנתוני "קו לעובד". על מנהל הבטיחות להפעיל את סמכויותיו מעבר לקו הירוק, ולדאוג לבטיחות העובדים. את רשימת ההרוגים בתאונות עבודה בשנת 2021 ניתן למצוא [בטבלה](#) באתר "קו לעובד".

ירידה קלה במספר התאונות בענף הבנייה

ניתוח הנתונים בענף הבנייה מעלה את הממצאים הבאים:

- בשנת 2021 התרחשו 251 תאונות לעומת 270 תאונות בשנת 2020, דהיינו ירידה של 7%.
- בשנת 2021 התרחשו 215 תאונות לא קטלניות, לעומת 237 בשנת 2020, דהיינו ירידה של 9%.
- בשנת 2021 נהרגו 38 עובדים בענף הבנייה, לעומת 35 בשנת 2020, דהיינו עלייה של 8.5%.

טבלת צווי בטיחות

מה ניתן לראות ולמצוא בטבלה

בטבלת צווי הבטיחות תוכלו למצוא את כל צווי הבטיחות שהוטלו על חברות שונות משנת 2017, השנה בה החל משרד העבודה והרווחה לפרסמם. את המידע ניתן להוריד לקובץ אקסל, ולנתחו. כמו כן, ניתן לפלח את המידע לפי החיתוכים הבאים: קטגורית הצו, חמשת החוקים השכיחים שבגינם הוצאו הצווים, השנה בה הוא ניתן, חיפוש לפי טווח תאריכים נבחר, וכמובן שם חברה.

***יצוין כי המספרים שמפורטים לעיל, נכונים לזמן כתיבת דו"ח זה, ומתעדכנים.**

20 שיאני צווי הבטיחות – באתר תוכלו למצוא טבלה מתעדכנת עם 20 שיאניות צווי הבטיחות.

את הרשימה המלאה ניתן למצוא [כאן](#).

מספר החברות אשר קיבלו 4 צווים ומעלה ב-24 החודשים האחרונים - כזכור, לאחר קבלת 3-10 צווי בטיחות בטווח של 18-24 חודשים, שמה של החברה הקבלנית שהפרה את דרישות הבטיחות מועבר לרשם הקבלנים. לשם כך יצרנו טבלה, המאפשרת לעקוב אחר מספר החברות אשר עומדות בקריטריון זה. המספר אליו הגענו מצמרר – **513 חברות קיבלו 3-10 צווים במהלך 24 החודשים האחרונים**. לשם השוואה: משנת 2017 ועד לחודש נובמבר האחרון, מנהל הבטיחות העביר 66 שמות של חברות קבלניות לרשם הקבלנים. יש לסייג – מתכונת פעילות זו הינה חדשה, והחלה פועלת בתחילת שנת 2021. עם זאת, במהלך השנים, מאז שנת 2017, הקריטריון להעברת שמות החברות לרשם הקבלנים, אם הן קיבלו למעלה מ-10 צווי בטיחות. גם בדיקה זו מעלה תוצאות מדאיגות – **277 חברות קבלניות קיבלו למעלה מ-10 צווי בטיחות**. יחד עם זאת, מנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית הכריז בחודש נובמבר כי העביר לרשם הקבלנים את שמותיהן של 66 חברות בלבד, מתוכן, נכון למועד כתיבת דו"ח זה, התפרסמו החלטות בעניינן של 49 חברות קבלניות בלבד. [לרשימה המלאה](#).

סיכום

במדינת ישראל מתרחשות כל יום תאונות עבודה בכל הענפים, ובענף הבניין בפרט. יום יום יוצאים עובדים ועובדות אל מקום עבודתם, ואינם יודעים אם ישובו. יש השבים, אך חייהם משתנים ללא היכר, ולעולם לא יחזרו להיות כשהיו, והתקשורת אפילו לא תדווח עליהם. תאונה ברמת פציעה "בינונית", ברבים מהמקרים אף לא תיחקר ואתר הבנייה ימשיך לפעול כשהיה. לנוכח עובדות אלה, ולצד מיעוט החקירות המשטרתיות של יחידת פל"ס, על הרשויות השונות ועל המחוקק לשים לעצמו למטרה לייצר **מפת בטיחות תעסוקתית**, שתאסוף באופן שקוף וברור את שלל הנתונים הנדרשים. מידע זה יאפשר לרשויות השונות, בתוכם לרגולטור האמון על האכיפה, לנתח את המצב הקיים, ולבצע אכיפה מבוססת מידע. כיום הדיון המרכזי נסוב סביב ההרוגים בתאונות העבודה. הם הקרבנות הברורים והבלתי ניתנים לערעור של המצב הבטיחותי באתרי העבודה בישראל. עם זאת, יש לתת את הדעת על הנתונים העולים מכל התאונות, כי הם מהווים מידע הכרחי בבואנו לנסות ולשפר את מצב הבטיחות של העובדים.

משאבי האכיפה בישראל כיום דלים עד מאוד, ואפילו מאבק של שנים לא הביא להגדלה מספקת של כוחות האכיפה. תכניות המקודמות בימים אלו במשרד הכלכלה, מנסות לרתום את גורמי האכיפה בשלטון המקומי, שיש בכוחם לשפר מאוד את מערך האכיפה בתחום הבטיחות בעבודה. אך כל כוח אכיפה, גדול או קטן, זקוק למידע בכדי לכוון את פעולתו, בכדי להבין היכן טמונה סכנה גדולה יותר, ומהם שינויי החקיקה הנדרשים לאור שלל הבעיות הבטיחותיות. רק מידע מספק יאפשר לשרטט מפת בטיחות, שתטייב את האכיפה של הרשויות השונות.

אנו קוראים לרשויות להרים את הכפפה, לבחון את כלל המידע הנדרש בכדי לייצר מפת בטיחות תעסוקתית, לפעול לאיסופו ולהנגישו לציבור הרחב, לכולנו.

אנו מקווים כי המידע עליו אנו עומלים יום יום ב"קו לעובד", יוכל לסייע, ולו במעט.

קו לעובד /
Worker's Hotline
عنوان العامل /